

*“Dat is hetzelfde als een
Dafalgan nemen en dat je
het heel leuk zou vinden.”*

Onderzoek naar de grijze zone tussen
medicinaal en recreatief cannabisgebruik

ACHTERGROND

Cannabis wordt gebruikt voor diverse aandoeningen en symptomen, bv: chronische pijn, stress, slaapproblemen, enz. (Hazekamp et al., 2013; Walsh et al., 2013).

Verschillende onderzoekers beargumenteren dat de grenzen tussen medicinaal en recreatief cannabisgebruik vaag zijn (Athey et al., 2017; Bostwick, 2012).

- Gecontesteerde therapeutische motieven
- Zelfmedicatie zonder medische goedkeuring
- Beperkt wetenschappelijk bewijs
- Gebrek aan consistente internationale reguleringen

ONZE AANPAK

Doelstelling

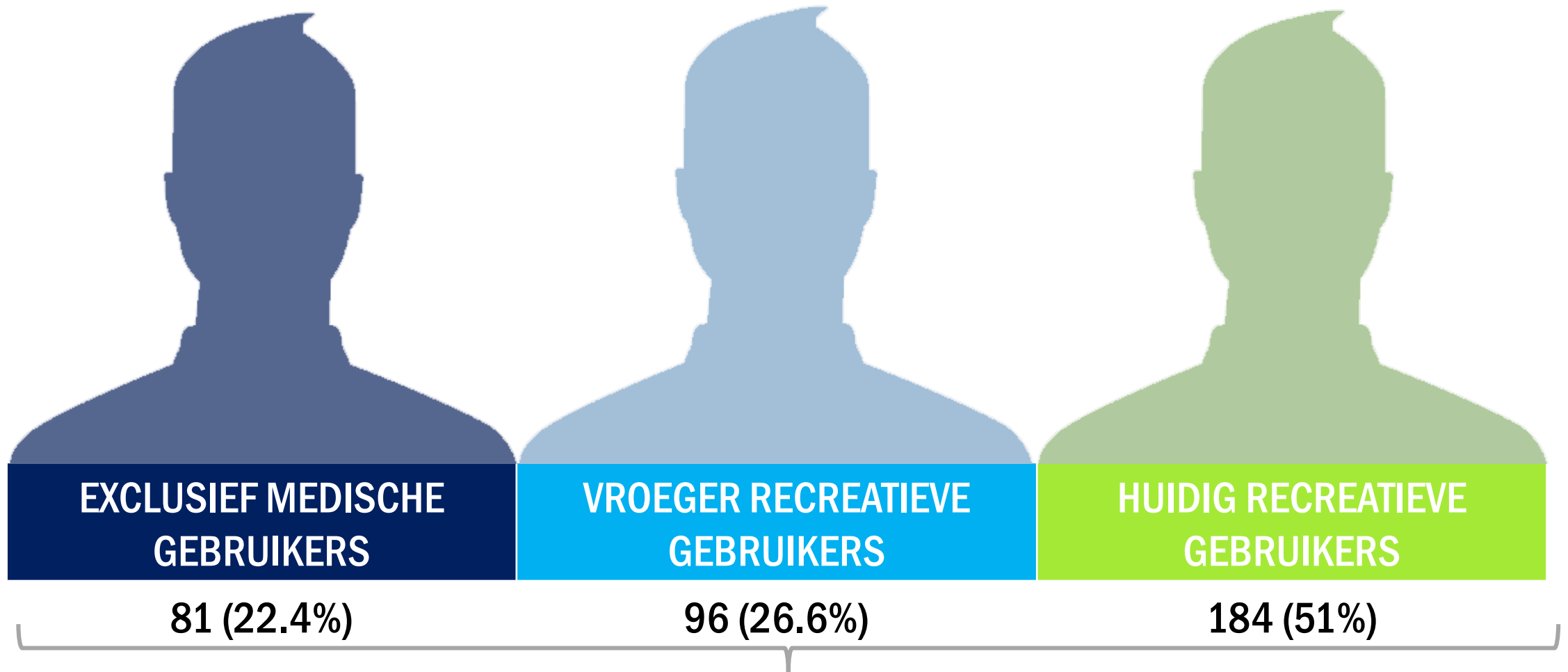
- de betekenis van het concept 'medicinale cannabisgebruik' ontrafelen, door het af te zetten tegen het concept 'recreatief cannabisgebruik'. De betekenissen die zelfgeïdentificeerde medicinale cannabisgebruikers geven aan recreatief en medicinaal cannabisgebruik worden hiervoor onderzocht.

Methoden

- Onderzoek naar de profielen, ervaringen en attitudes van Belgische **zelfgeïdentificeerde medicinale cannabisgebruikers**
- het gebruikersperspectief
- mixed-methods: **online survey (N=381)** en **diepte-interviews (N=57)** met personen uit België die zichzelf medicinale cannabisgebruikers benoemen

SURVEY

Categorieën van zelf-geïdentificeerde medicinale cannabisgebruikers

Zelf-geïdentificeerde medicinale cannabisgebruikers (n=381)

Sociodemografische kenmerken

	Exclusief medisch n (%)	Vroeger recreatief n (%)	Huidig recreatief n (%)
Leeftijd ($\bar{x}$)	49	39	38
Leeftijd eerste gebruik cannabis ($\bar{x}$)	42	19	18
Vrouw	56 (69.1)	43 (44.8)	39 (21.2)
Partner	58 (74.4)	54 (57.4)	110 (60.8)
Werkend	31 (39.7)	34 (36.6)	102 (57.3)
Bachelor of hoger	29 (38.7)	29 (31.5)	45 (26.8)
Gezinsinkomen 2000 EUR of meer	34 (52.3)	36 (40.4)	82 (46.9)

Medische indicaties

	Exclusief medisch	Vroeger recreatief	Huidig recreatief
1	Chronische pijn	Chronische pijn	Chronische pijn
2	Slaapproblemen	Slaapproblemen	Slaapproblemen
3	Infecties	Zich depressief/neerslachtig voelen	Stress
4	Spasmen	Stress	Zich depressief/neerslachtig voelen
5	Stijfheid	Nervositeit	Nervositeit
6	Vermoeidheid	Infecties	Ontstekingen
7	Acute pijn	Rusteloosheid	Rusteloosheid
8	Nervositeit	Angst	Angst
9	Verlamming/tintelingen	Spasmen	Boosheid
10	Zich depressief/neerslachtig voelen	Nachtmerries/ nachtelijke angstaanvallen	Acute pijn
Symptomen, gemiddelde (SD)	4.93 (5.2)	7.48 (6.11)	8.85 (6.22)
Fysiek functioneren, gemiddelde (SD)	53.91 (29.8)	62.8 (27.5)	76.9 (26.0)
Emotioneel welzijn, gemiddelde (SD)	65.76 (20.5)	60.89 (20.3)	62.91 (18.9)

Gebruikspatronen

	Exclusief medisch n (%)	Vroeger recreatief n (%)	Huidig recreatief n (%)
Dagelijks gebruik	59 (75.6)	68 (72.3)	129 (70.5)
Aantal cannabisproducten ($\bar{x}$)	2.25	2.91	3.42
Roken van joints	28 (34.6)	76 (79.2)	170 (92.4)
Inhalatie met vaporizer	25 (30.9)	53 (55.2)	142 (77.2)
Eetbare cannabisproducten	15 (18.5)	53 (55.2)	140 (76.1)
Drinken van thee of andere drank	14 (17.3)	38 (39.6)	92 (50.0)
Orale inname via druppels	65 (80.2)	56 (58.3)	92 (50.0)
Cutaan gebruik	25 (30.9)	17 (17.7)	36 (19.6)

INTERVIEWS

Interviews: gebruikersperspectief

Medicinaal cannabisgebruik <-> recreatief cannabisgebruik (Lancaster et al. (2017))

- behandelen van een probleem (voornamelijk fysiek (Dahl & Frank (2011))
- specifiek doel
- noodzakelijkheid
- aandoeningen van respondenten:

Aandoeningen van respondenten		
Longkanker	Fibromyalgie	PTSS
Depressie	Chronische pijn	Glaucoom
Schizofrenie	Multiple sclerosis	Eczeem
Artritis	Insomnia	Clusterhoofdpijn
COPD	Scoliose	ADHD
ziekte van Bechterew	Colitis ulcerosa	Hersenschade
Thymuskanker	Ziekte van Crohn	Psoriasis artritis
Bipolaire stoornis	Migraine	Prostatitis
Tinnitus	Prostaatkanker	Borstkanker
Syndroom van Gilles de la Tourette	CINV	Spasmofilie
Neuropathische pijn		

Interviews: gebruikersperspectief

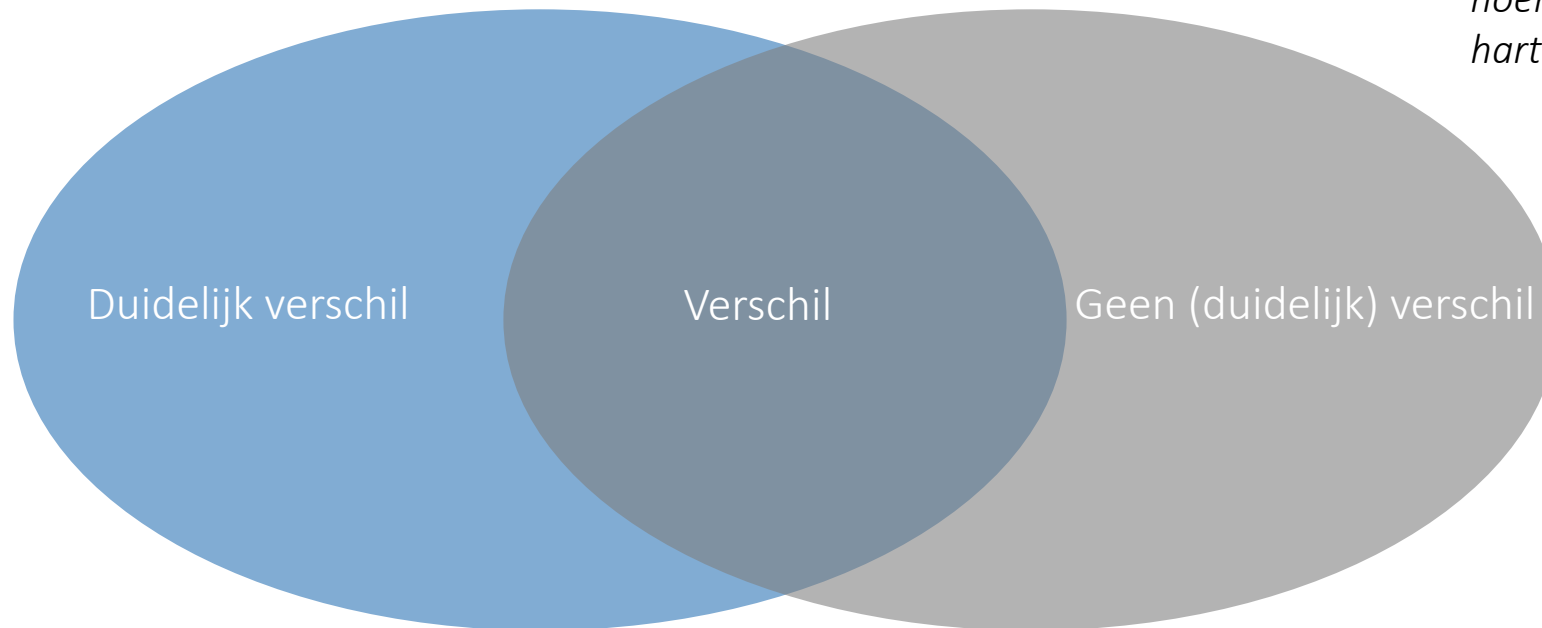
Medicinaal versus recreatief cannabisgebruik

Ondervinden van moeilijkheden bij het gebruiken van de concepten 'recreatief' en 'medisch' cannabisgebruik

- *"Ik gebruikte het eerst recreatief, **allé ja recreatief is veel gezegd**. Ik heb in 2011 een galblaasoperatie gehad, waardoor ik veel eetproblemen had. Ik kende cannabis reeds, dus ik ben dat meer beginnen gebruiken. En sindsdien heb ik daar geen last meer van. Daarna heb ik MS gekregen, en dan ja is de logische stap om daar in verder te gaan."*(V/Jolien).
- *"Ik vind dat ook iets moeilijk **de lijn tussen medicinaal en recreatief gebruik van cannabis**, dat is zo vaag. Ik zou niet weten waar ik ze moet trekken, echt niet... Dat is hetzelfde als een **Dafalgan nemen en dat je het heel leuk zou vinden**."* (M/Jonas).

Meer nuancering en diversiteit dan de twee categorieën (e.g. preventief medicijn, cosmetica, etc.)

Recreatief vs. medicinaal

“Ik ken mensen die hun pijn ontduiken door die **recreatief aan te pakken**. Want als ge pijn hebt en ge denkt aan die pijn dan is die pijn veel erger dan als ge er niet aan denkt. Dus als ge **een middel vindt om niet aan pijn te moeten denken**, dan verzacht de pijn.” (M/Danny).

“Voor mij staat medicinaal en recreatief gebruik **volledig los van elkaar**. Dat heeft niets te maken met drugs, de miserie die drugs kan teweegbrengen bij verslaafden en junkies (V/Isabelle).

“Heb ik zoiets van in het weekend “ik wil eens helemaal relaxt zijn en ik wil volledig in een film zitten”. Oké ja dan is het recreatief he. Maar ik vind het dan ook, recreatief, medicinaal.... **Want wat is er niet beter voor genezing? Eigenlijk relaxen**. Ge kunt moeilijk zeggen dat is alleen recreatief, nee als ge helemaal relaxt bent, ge vergeet uw dingen en dan werkt dat ook op uw lichaam in feite.” (F/Vivian).

“Ik gebruikte recreatief. En ik vond dat dat mij hielp om **alles aan te kunnen**. Als ge zegt het is medicinaal dan hebt ge een excuus om het meer te doen, dagelijks. Want ik deed dat dan ook overal he, op familiefeesten enz. Iedereen was zo van “o nee”. Maar op den duur zei niemand nog iets van, want ge zegt dat het ‘medicinaal’ is, terwijl ge niet echt iets noemenswaardig hebt buiten hartpijn... Maar van **alle twee een beetje zeker...**”(V/Marie).

Anny beschouwde zichzelf niet als een recreatieve gebruiker. Ze vermeldde dat cannabis haar **creativiteit stimuleert** wanneer ze schilderde. Ze vond deze mentale effecten nu en dan **fijne neveneffecten**, maar op andere momenten vond ze het **negatieve bijwerkingen**.

Interviews: gebruikersperspectieven

	Medicinaal cannabisgebruik	Recreatief cannabisgebruik
Gebruikersmotieven	Gezondheidsproblemen behandelen	Zich 'high' of 'stoned' voelen, hele dagen neer liggen, ontspannen, plezier maken, sociale aangelegenheden, een boek lezen, wandelen in de natuur = motieven voor alcoholgebruik
Leeftijd	Alle leeftijden mogelijk	Jonge mensen (eigen jeugd)
Toedieningsmethoden		Roken
Cannabisproducten	Medische cannabis CBD ↑	Recreatieve cannabis THC ↑
Dosis	↓	↑
Gebruiksfrequentie	↑ (+- dagelijks)	↓ (sporadisch)
Effecten	Psychoactiviteit ↓ Fysieke effecten	Psychoactiviteit ↑ Mentale effecten

Discours

“[...] een wietroker of een recreatieve roker [...] (M/Philip)”

- Woordfrequentie

cannabis	1932	wiet	448	marihuana	123
CBD	525	THC	449		
Sativa	93	Indica	82		

- *'smoren'* en *'blowen'* gebruikt voor recreatief cannabisgebruik

=> Medische en technische terminologie (Pedersen, 2015)

Discussie

Bijna 80% van de zelf-geïdentificeerde medicinale cannabisgebruikers heeft ooit cannabis recreatief gebruikt

De drie groepen vertonen overeenkomsten, maar ook duidelijke verschillen, dit betekent dat zelf-gerapporteerde medicinale cannabisgebruikers een heterogene groep vormen

→ Gebruikersprofielen worden gevormd door de huidige juridische context

De unieke context van cannabis

- Recreatief, therapeutisch, instrumenteel, medicinaal,...
- Uitdagingen voor het beleid
  - Medisch gebruik $\neq$ recreatief gebruik (Bifulco & Pisanti, 2015; Rudski, 2014; Ablin et al., 2015)

Conclusies

Nood aan meer onderzoek

- Bij gebruikers (recreatief en medicinaal (volwassenen) gebruikerspopulaties)
- Klinisch onderzoek
- Beleidsevaluerend

Medicalisering

- Voor economische belangen
- Door gebruikers (Pedersen, 2015)

Kritisch sociaal drugsonderzoek

- Draagt bij aan het in vraag stellen van het dominante discours en de concepten 'gezondheid', 'drugs' en 'medisch gebruik' (Lancaster et al., 2017; Duff, 2016)

JOINT VENTURE Coca-Cola in 'serious talks' to make marijuana- infused 'wellness drinks'

The beverages would be marketed as recovery drinks and would not have any psychoactive affect

Gerard du Cann

17th September 2018, 7:37 pm | Updated: 18th September 2018, 4:29 pm

Conclusies

Nood aan meer onderzoek

- Bij gebruikers (recreatief en medicinaal (volwassenen) gebruikerspopulaties)
- Klinisch onderzoek
- Beleidsevaluerend

Medicalisering

- Voor economische belangen
- Door gebruikers (Pedersen, 2015)

Kritisch sociaal drugsonderzoek

- Draagt bij aan het in vraag stellen van het dominante discours en de concepten 'gezondheid', 'drugs' en 'medisch gebruik' (Lancaster et al., 2017; Duff, 2016)

Dank u!

Vragen?
frederique.bawin@ugent.be

UNIVERSITEIT
GENT